

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivaje list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Novi boji proti Srbiji.

Naša artilerija obstreljevala Belgrad in Smederovo. — Ob izlivu Drine uspešni infanterijski spopadi. — Na Balkanu vse države mobilizirajo. — Pred velikimi dogodki na Balkanu. — V Galiciji se umaknili Rusi ob Seret. — V Volhyniji se mi umaknili pred rusko premočjo. — Važno mesto Vilna padlo v nemške roke. — Italijani še vedno brez uspehov. — V Italiji se širi nevolja nad vojsko.

Kako je s perocidom?

(Piše Anton Kosi, šolski ravnatelj in vinogradnik v Središču.)

Ker je nesrečna svetovna vojna s svojimi neugodnimi posledicami zarila v vse naše življenske razmere, zato je takorekoč samo ob sebi umljivo, da moramo te posledice čutiti tudi mi vinogradniki. Ne samo, da nam je za glavna vinogradna dela manjkalo letos potrebnih delavcev, manjkalo nam je tudi potrebnih sredstev, da bi se uspešno ubranili raznih trtnih bolezni, zlasti pa peronospor. Zmanjkalo nam je bakrene galice in kjer jo je bilo dobiti, zahtevale so se za njo tako visoke cene, da se je vinogradnik kar ustrašil.

Visoka cena modre galice, zlasti pa dejstvo, da te snovi spomladi ni bilo dobiti, je torej napotilo mnogo vinogradnikov, da so segli po drugem sredstvu, ki so nam ga veščaki priporočali, namreč po perocidu.

Tudi pisec teh vrst se je moral radi pomanjkanja galice odločiti letos za perocid, in zato je smatral za dolžnost, da se natanko pouči o novem nasvetovanem sredstvu, zlasti pa o načinu, kako se pravilno pripravlja in rabi perocidno-apnena zmes.

Dne 24. majnika je na željo nekaterih vinogradnikov iz Središča in okolice na poučnem shodu „Gospodarske zadruge v Središču“ obrazložil navzočim, kaj pišejo in kako sodijo o perocidu oni krogi, ki so poklicani v to, da nam gredo pri pravilnem obdelovanju vinogradov z besedo in dejanjem na roko. Dotični moj govor je prinesel v svoji 23. letošnji številki tudi „Slov. Gospodar“.

Pisec teh vrst se je v dotičnem svojem poročilu opiral zlasti na mnenje vinarskega strokovnjaka dvornega svetnika K. Portela, ki je v 48. številki lanske „Weinzeitung“ priobčil članek, kjer trdi omenjeni veščak, da so večletni poskusi, ki so jih delali perocidom v avstrijskih državni poskuševalnicah, n. pr. v Zadrju, pokazali, da je ta snov ravnotak uspešno sredstvo proti peronospori, kakor bakrena galica, t. j. ako se pravilno pripravi in z njo tudi pravilno škropi.

Nadalje sem pojasnil navzočim interesantom natanko navodilo dr. Otona Broža* za pravilno pripravljanje perocidno-apnene zmesi in za pravilno škropljenje s to snovjo. In tako smo torej zaupajoč besedam strokovnjakov, da je perocid uspešno sredstvo proti peronospori, začeli svoje vinograde škropiti z novim drobnozrnatim pepelastim sredstvom. A kakšen je bil uspeh našega ravnanja? Kako se je obnesel perocid?

To vprašanje je važno in zanima sedaj širje vinogradna sloje. Zato je slavno uredništvo „Slov. Gosp.“ pogodilo pravo, da je odprlo v svojem listu poseben predal pod poglavjem „Kako je s perocidom?“, kjer lahko priobčijo svoje izkušnje vsi oni vinogradniki, ki so delali poskuse z novim sredstvom. Dosedaj so se oglasili v tej stvari že štirje poročevalci. Pri treh so bili uspehi nepopolni, le eden pravi, „da se je perocid ravno tako obnesel kot bakrena galica. Glavno je, — pravi dotični dopisnik, — da se tekočina pravilno pripravi ter dobro in o pravem času škropi.“

Kako je s perocidom v ormoško-ljutomerskih gorah? Od tam še dosedaj ni bilo nobenega glasu.

Mogoče je sicer, da se je med tem, ko to pišem, oglašil že kak poročevalac iz naših krajev, toda nič zato — naj povem o tem tudi jaz nekoliko besedic, saj sem bil med prvimi, ki so se zanimali za omenjeno novo sredstvo.

V obče stoje pri nas vsi vinogradi, kjer so škropili s perocidom, slabše od onih, kjer so rabili galico.

Kar se tiče mene in mojih izkušenj v tem oziru, naj omenim sledeče:

1. Za svoje štiri vinograde (okrog 7 oralov zemlje) sem porabil nekaj nad 300 kg perocida.

2. V treh vinogradih mi je toča pokončala vse: listje in grozdje je strgala z rož, grozdje potlačila v zemljo in z razcapanih listov, ki so tu in tam ostali na trtjah, ni moči presoditi, kakšen uspeh je imelo škropljenje s perocidom.

3. V četrtem vinogradu, ki ga je toča le tako mimogrede obiskala, je bilo listje in grozdje nekako do srede meseca avgusta lepo sveže in zdravo — škropil sem trikrat s perocidom — a potem je začelo listje naglo veneti in danes (12. sept.) je ta vinograd videti od daleč sivorjav, dočim je gorica mojega mejša, ki je škropil z galico, še zelena.

Čudno je pri tem to, da je ostalo grozdje v moji s perocidom škropljeni in trikrat zveplani gorici lepo sveže in zdravo, medtem ko sta sosedu grozdna plesnoba (pepel) in peronospora uničili velik del grozja. Laški rizlec, ki je bil v prejšnjih letih včasih sploščka oktobra še trd, je že danes (12. sept.) skoraj povsod mehek.

Pri škropljenju s perocidom sem se držal kajpada celo natanko predpisanih navodil, pravilno sem pripravil tekočino, pravilno in o pravem času sem škropil.

Vzrok, da se škropljenje s perocidom v obče ni obneslo, dasi zatrjujejo strokovnjaki, da je ta snov uspešno sredstvo proti peronospori, bi utegnilo biti to, ker je bil perocid bržkone manj kakor 45 odstoten in s takim se ne doseže to, kar bi se moralo, ali pa je bila množina 4%—6% kg na polovnjak z ozirom na leto premajhna.

Mogoče je tudi, da so nam fabrikanti — saj nekateri imajo malo vesti — ponudili namesto čistega perocida kako manjvredno mešanico, pripravljeno iz bogsivedi kakih snovi. Kdo more to dognati? Škodo je trpel pri tem vinogradnik, fabrikant pa si je založil žepe.

Jaz za svojo osebo sem prišel do prepričanja, da se s takim perocidom, kakršnega smo imeli letos na razpolago, ne more z uspehom braniti proti peronospori. Ako država namerava rekvirirati perocid, tedaj naj ga le zapleni, a poskrbi nam naj za modro galico, v kateri edini smo spoznali pravo sredstvo proti peronospori.

Slovenske otroke dajte v slovenske šole! Le na podlagi materinega jezika se otrok resnično izobrazi in priuči tudi drugih jezikov. Slovenske žene, katerih močje s svojo hrabrostjo in omikanostjo na bojišču delajo čast slovenskemu imenu, ve imate dolžnost, da svojim možem vzgojite narodno misleče otroke. Biti slovenske krvi, bodi Slovencev penos

Odlikovanje 87. pešpolka.

(Izvirno poročilo „Slov. Gospodarja“.)

Za junaški čin 87. pešpolka, ki je 9. avgusta pred Dnjestrom prvi predrl rusko postojanko, je bilo 15. septembra pred zbranim polkom odlikovanih 263 mož: 23 z veliko srebrno hrabrostno svetinjo, 63 z malo srebrno hrabrostno svetinjo, 103 z bronasto hrabrostno svetinjo, 74 s pohvalo zbornega poveljstva. G. polkovnik Hošner je govoril o razviti zastavi polka te-le besede: „Vojaki! Zvesti, prisegi, ki ste jo prisegli tej zastavi, ste 9. avgusta sijajno opravičili častno zaupanje, da prvi predrete rusko postojanko. Zmaga, ki ste jo izvojevali 9. avgusta, ostane na vaše čase častni dan našega polka. Pridobili ste si kot najlepše plačilo svoje zmage občudovanje svojih sorodnikov, spoštovanje svojih predstojnikov in veliko število hrabrostnih svetinj. Ponosen sem na Vas in srečen, da morem zdaj najhrabrejšim med hrabrimi pripeti na prsi najlepši častni znak vojaka s tiho molitvijo: Bog, Gospod vojnih čet, varuj in brani tudi za naprej naš vrli polk!“

Nato je odlikovancem osebno pripel na prsi „znak časti“.

O tej slovesnosti nam tudi poroča narednik Janez Mikša, doma iz Pervene, župnije Sv. Marko nižje Ptuja:

15. september je bil zopet imeniten dan za naš domaći spodnještajerski pešpolk. Marsikateremu bi ostal v globokem spominu, posebno pa nam, kateri smo imeli čast in srečo, da smo učakali tako slavnostnega dneva. Ta dan je naš g. polkovnik Hošner opisal v jedrnatem govoru zasluge našega polka in se izrazil, da je jako ponosen, da ima čast poveljevati tako hrabremu polku. Pripel je na ta dan lastnorodno veliko število hrabrostnih svetinj na prsa vojakov, kateri so se odlikovali na bojišču. Pohvalil je vse moštvo celega polka, da tako vestno in hrabro izpolnjuje svoje naloge. Mi slovenski možje in fantje pa smo ponosni, da zamoremo pod tako izvrstnim vodstvom našega g. polkovnika se vojskovati in pomagati našemu orožju do zmage, da se potem lahko vrnemo z geslom: „Dali smo Bogu, kar je božjega in presvitemu cesarju, kar je cesarjevega!“ Na povratku nas bodo gotovo naši ljubljenci pričakovali z veselimi srcem na naši krasni slovenski zemlji. Bog živi vse domačine in čitatelje „Slov. Gospodarja“!

Avstrijsko-italijansko bojišče.

V dobro poučenih krogih se govori, da je v Italiji vedno več ljudi, ki obžalujejo in obsojajo, da se je začela vojska z nami. Prve dni vojske se je pač marsikdo, ki morda ni odobral nezvestobe, pričakoval sijajnih italijanskih zmag in si mislil, no Gorica in Trst nam ne moreta škoditi, ako prideta k Italiji. Med tem je minulo 4 mesece in sedaj nastopa razočaranje. Na Tirolskem, Koroškem in Primorskem, nikjer ne morejo naprej, vsak dan poskušajo, a vsak dan so odbiti. Od 10. do 14. septembra so se posebno hudo zaganjali proti Tolminu in Bovcu. Njih uspeh je, da italijanski mrlični trumom pokriva jo ospredje naših postojank. Dne 14. sept. so Italijani ustavili svoje napade proti Tolminu in Bovcu in italijanska artilerija je otvorila ogenj proti Doberdobu, kakor vselej, kadar jim gre slabo. (Tako je tudi naš

nja velika bitka pri Tolminu in Boveu za nas ugodno odločena, kakor prej obe bitki pri Gorici, boji ob Doberdobski planoti, boji pri Lavaronu in Folgariji na Tirolskem ter siloviti napad na tolminsko območje in krnsko gorovje.

Da bi se Italijani že udeleževali bojev za Dardanele, še ni slišati. Govori se tudi, da bodo šle italijanske čete Srbom na pomoč. Dobro, če hočejo Italijani biti še tudi na srbski zemlji tepeni, prosto jim!

Svetišče na Sv. Višarjah pogorelo.

Ljubljanskemu „Slovenec“ se poroča s koroško kranjsko-gorenjske meje:

Tako lepih in gorkih dni nimamo veliko v zgodnji jeseni, kakor je bil četrtek, 16. septembra. Od daleč nas je pozdravljala višarska cerkev, ki se je lesketala v solnčnih žarkih. Zdelo se je, da nas danes še prav posebno vabi k sebi na goro. In isti dan ob 3. uri popoldne je ista cerkev zažarela. Še enkrat v nenavadnem sijaju, v groznem plamenu. Kleti italijanski sovrag toliko časa ni miroval, da jo je zažgal s svojimi topovi, ki sicer jako slabo zadevajo, to pa niso zgrešili svojega namena. Stoletja je kljubovala, postavljena na 1792 m visoki gori, viharjem, prižigala ji je tudi strela z neba, a Lah ji ni prizanesel. Junaško delo abruških razdiralcev. Kdo bi ob tem strašnem prizoru ne stiskal pesti in ne klical maščevanja.

Opazovali smo z daljnogledom, kako je začela najprej goreti streha nad glavnim oltarjem. Od tu se je pomikal ogenj proti glavnemu cerkvenemu vходу ter se slednjič polastil zvonikove strehe. Videlo se je, kako se je valil dim naravnost navzgor. Le semihiti, kadar je potegnil severni veter, se je nagnil goreči stebel nekoliko po strani, pa se kmalu vzravnal in se vpenjal zopet navzgor. Ves prizor je trajal le malo časa; po preteku slabe ure se je kazalo že golo zidovje. Ker naš planinski kraj ni oddaljen več nego 10 kilometrov zračne črte od Višarij, videle so bistré oči tudi brez daljnogleda, kaj da se vrši na gori.

Marijino čudodelno podobo so prenesli sicer že v začetku italijanske vojske v Beljak ter jo postavili v oltar ondote frančiškanske cerkve, toda kaj je z notranjščino višarskega svetišča? Kaj z zvonovi, z istimi blagoslavljnimi zvonovi, ki jih sliši pobožni romar še danes brnjeti? Kaj z duhovsko hišo in z drugimi poslopji? Kdo nam to pove, ko si nihče ne upa na goro!

Porušeno je svetišče, kamor roma že šesto stoletje množica božjepotnikov. A to svetišče bo zopet vstalo iz razvalin. In vstalo bo še lepše, kakor je bilo do sedaj.

Milijone denarja so odnesli laški zidarji čez našo mejo v vedno lačno Italijo. Milijone so stržili laški trgovci za naše gozde. In v znamenje zahvale nam rušijo sedaj naša svetišča... Zato naj sliši ob kadečih se razvalinah cerkve Matere božje na Svetih Višarjih ves slovenski svet:

Kadar bomo zidali novo višarsko svetišče ter gradili novo streho cerkvi in zvoniku, tedaj in sploh pri vseh naših delih, naj ostane zaslužek v domovini!

Obstreljevanje Trbiža.

Uradno se je poročalo dne 17. septembra o obstreljevanju Trbiža. Kakor poročajo očividci, se je pričelo obstreljevanje ob 8. uri. Podrobnosti o posledicah obstreljevanja se iz lahko umljivih razlogov ne dajo povedati. Sovražna artilerija je imela svojo postojanko pri Sam Dogna. Sam Dogna se imenuje sedlo ob meji na prehodu iz Zajezerske in dolgo dolino Dogna, ki skoraj ni obljudena in ima svoje ime po kraju Dogna, železniška postaja med Pontebo in Kiusaforte na črti Pontabel-Beaetke. Tudi cerkev v Trbižu je po italijanskem obstreljevanju močno porušena.

Italijansko nezvestoto dobro plačujemo.

Postružnik Franc, ki služi pri pionirskem oddelku na južnem bojišču, piše svojemu stricu, organistu v St. Primožu nad Vuzenico:

Z visokih koroških planin prejmite srčne pozdrave! To je, dragi ujec, iz kraja, kjer plačujemo svojemu lažnjivemu zavzniku njegovo nezvestoto. Ko sem bil na severnem bojišču ranjen, sem komaj čakal trenutka, da bi odzdravel in se šel skušat s „kacelmoharjem“. No, sedaj sva skupaj in prav dobro vrta moja karabinka italijanske bučice in večkrat tudi katerega na trebuhu popravim z jeklom. Polentar nas Slovence že zna razločiti od drugih, ker nas posebno njegovi alpinci, ako bo kateri pete odnesel, ne bodo hitro pozabili. Njegova artilerija močno strelja, pa zadene slabo, menda bi Lah rad znižal planine, da bi pozneje po ravnem prišel s svojo krošnjo v Avstrijo.

Da beremo tukaj slovenske časnike, Vam je itak znano. In ko bi ti, dragi naš vojni tovariš „Slov. Gospodar“, znal govoriti, bi pač vedel mnogo povedati, saj si z nami v vseh grozolah vojne na severu in jugu.

Preljubi ujec! Ker vsak dan večkrat pridete z ljubim Jezusom v najsvetejšem zakramentu skupaj, ne zabite ga pri vsaki priložnosti prositi za mese in

vsu hrabre boritelje. Rad se bi živel, ker sem šele stopil v cvet življenja, smilijo se mi uboga mamica, kaj bi počeli brez mene? Rad bi se prišel k Vam, rad videl svojo rojstno zemljo, pa dragi, vendar se tudi ne bojim smrti, ker sladko je umreti za domovino! Upam, da mi ljubi Jezus ne bo oster sodnik, saj ga tudi tukaj prosim pomoči in boja sem se za pravico. Vsem čitateljem „Slov. Gospodaria“ srčne pozdrave s prošnjo, da molijo za svoje, ker ne bo več dolgo trajalo, ko si bomo srečni, presrečni sagli v roke.

Obisk na Bledu.

Četovodja Josip Hole, doma od Sv. Jurja ob Ščavnici, nam piše:

Ko smo gorski topničarji došli na vrhove naših gor, je to sovražnik takoj občutil. Naši topovi so bljuvali grozo in strah v italijanske vrste. Krogle so jim žvižgale smrtno pesem. Na tisoče jih je že padlo pred nami, mnogo mrtvih Lahov je objela Soča, zbrala in jih z valovi tirala dalje v Adrijo... Tudi sovražna artilerija je pošiljala zadnji čas nebroj granat in šrapnelov iz svojih 24 in 28cm topov na naše postojanke. Lah si je hotel po vsej sili napraviti pot v slovensko zemljo. A mi slovenski topničarji smo mu zaklicali: Ne boš ropal na naših slovenskih tleh dragocenosti, ne boš teptal rožic v vrtu slovenske nedolžnosti, ne poljiš zapov z našim denarjem, ne boš pepelil hiš, vasi in mest, ampak kmalu pride čas, ko bo Lah bežal po italijanskih tleh pred Avstrijo.

Pred kratkim smo gorski topničarji dobili odmor in smo jo mahnil čez obmejne kranjske gore na Bled. Pri blejski Materi Božji smo vsi slovensko obljubili, da hočemo varovati in braniti milo in drago domovino do zadnje kaplje krvi. Biti hočemo v boju proti zahrbtnemu Lahu vstrajni, pogumni in nepremagljivi kakor skala.

Jake razveselili smo se na Bledu tudi, ko smo dobili v roke „Slov. Gospodaria“, kateri je pri vseh slovenskih in hrvaških junakih izredno priljubljen. Ob tej priliki se obračamo do vseh, ki ste doma, s prošnjo: Naročite nam vojakom vsaj za četrt leta „Slov. Gospodaria“. Ena krona ne bo nikogar spravila s sveta. Vi niti ne pojmite, kako veseli smo slovenski fantje in moške, če nas obišče „Slov. Gospodar“ v strelskem jarku.

Ko smo se do dobra odpočili, smo jo mahnil z Bleda zopet nazaj na naše postojanke, odkoder spet huše in boljše obmetavamo Italijane stopovskimi krogli. Vsem spodnještajerskim Slovincem in Slovenkam pošiljamo nebroj pozdravov! Josip Hole, Franc Venguš iz Celja, Jožef Osterc iz Bunčan, Jožef Ploj iz St. Ruperta v Slov. gor., Ivan Tojnik iz Poljčan, Ivan Cvelbar iz Rajhenburga, Jožef Bizjak iz Šoštanja, Franc Tarkuš iz Lembaha, Ivan Klaus iz Črne na Koroškem in Ivan Jug s Primorskega.

Ob Soči.

Ležimo na hribu in čez nas strelja naša in sovražna artilerija. Na to čustvo, sploščka nič kaj prijetno, se mora človek šele navaditi. Razločno se more opazovati učinkovanje ene in druge. Vsakemu strelu se sledi z nemirno in se ugiba, kak bo njegov učinek in uspeh. Samo včasih, ko je le že predvidev, ko od vseh strani bruha jo skrite baterije vseh kalibrov svoj uničevalni ogenj in se ne razločuje več lastnih in sovražnih, zapreš brezbržno oči in čakaš potrpežljivo, da poneha grom topov in se prične pehotni napad. Navadno je ljuta kanonada priprava za pehotni napad.

Sovražna artilerija strelja precej dobro; ves hrib obmeče, ne pa, da bi dosegla kake znatne uspehe. Tudi zvita je, naša pa je še bolj zvita. Tako so postavili Italijani pred kratkim več topov, dozdevno več nego eno baterijo. Zadaj so izkopali predor. Potem so streljali eno za drugim, nakar se je moštvo umaknilo v predor. Na ta način jim nismo mogli blizu. Le ako bi bil strel zadel v topove, bi bili imeli škodo. In naša artilerija je res glade na to naperila svoje topove na sovražne baterije in čakala. Pri prvem sovražnem strelu je odgovorila in glej! italijanska zvijosti je bilo konec, nič več se niso oglašali. Naša vrta artilerija jim je vzela vse veselje za to.

Kadar je odmor v bojevanju, bi lahko uživali krasoto primorske pokrajine, ako bi nam ne grenil užitka mrliški smrad. Pred našimi in italijanskimi žicami zaprekami leže množine italijanskih trupel, ki razširjajo okrog strahovit smrad. Ona trupla, ki leže bližje, se poškopri s karbolno in lizolno kislino, da se vsaj malo smrad odpravi. Mnogo več se trpe Italijani radi tega, kar se da sklepati iz tega, da so poslali pred kratkim k nam parlamentarca, da izposluje odmor, da pokopljejo mrtve. Ker pa je bil le infanterist in tudi drugače ni izpolnil mednarodnih določb, se mu ni moglo ugoditi, on pa je ostal tu kot vojni ujetnik. Govoril je nemško brez hibe. Popoldne so zahtevali Italijani svojega moža nazaj, ko pa se jim je reklo, da naj pošljejo drugega parlamentarca točno po mednarodnih predpisih, so odgovorili, da so razumeli ali najprvo so hoteli svojega vojaka nazaj, sledil je klic: „Halo! Avstriji, nazaj našega vojaka!“, puške so začele pokati in nehati niso hoteli do pozne noči.

Včasih nas imajo še radi, kakor se zdi nedavno so metali v naše pozicije obilo jabolk, nato so jim vrnili dobroto z bonboni, češpljami in drugim, kar so ravno imeli. Iste roke so metale kmalu nato čisto mirne krvi smrtonosne ročne granate... Take so pravilne ob Soči.

Razpoloženje naših čet je izborno; še celo v rojni črti, nekaj korakov oddaljeni, žvižgajo in vesele popevajo. Neprestana delavnost ne dopusti žalobnih misli. Italijani-pribežniki pripovedujejo sicer z grozoto, da žive kakor krti v svojih podzemskih luknjah, vendar pa čujemo včasih harmoniko iz njihovih jarkov. To je resnica iz pravljice ob Soči, da smo ostali ljudje navzlic temu, in sicer vsi...

Francoski vojštevodja Joffre ob Soči.

Dne 4. septembra je, kakor znano, obiskal Joffre v spremstvu laškega kralja fronte pri Trziču, zato so seveda morali uprizoriti kako hrupno predstavo. Kadorna se je odločil za napad na hrib Sv. Mihaela, ki je bil enkrat, že pred več tedni, v laški pesti. Ob 4. uri zjutraj se je torej napad uprizoril. Z nekega opazovališča je družba najprej prisostvovala artilerijski pripravi, nato pa skušala slediti napadu napadalnih čet. Artilerija je delovala z velikim hrupom, 28cm topovi so divjali kakor bi hoteli Italijani razstreliti ves svet.

Joffre je bil bojda navkljušen. Ko je potem prišlo do infanterijskega napada, se je cela stvar zrušila v nič. Italijanski ujetnik, ki je to pripovedoval, je trdil, da je Joffre v trenutku, ko je napadajoča italijanska pehota zašla v naš ogenj in bila prisiljena k begu, zapustil bojišče, ker je takih napadov že drugje zadosti videl.

Kako streljajo cesarski lovci.

Na Doberdobski gorski planoti so ležali cesarski lovci v svojih postojankah Italijanom nasproti — solnce je peklo, včasih so pridirjali nalive, a dobra volja jih ni zapustila, upanje jim ni pošlo. Trde dneve so živeli na planoti. Njihovo kritje v skalovju ni bilo tako dobro, kakor v Galiciji, italijanski topničarji so bili že dobro izvežbani in navajeni streljanja na ta prostor. Ob takih razmerah je predla trda za kosilo, posebno pa so pogrešali vodo. Več dni so vzdržali lovci, slednjič pa so uvideli vsi, da pri tem ne more ostati, nekaj se mora storiti, kar jih reši iz sedanjega položaja. Italijani so bili postavili na ugodnem opazovališču stražo, ki je videla daleč naokoli. Odtod je sledilo točno in takojšnje streljanje laških topničarjev na gotova mesta na višini. To stražo je treba odpraviti. In oglašil se je neki izborni strelec iz doline Öttske na Tirolskem, mladenič mirne roke in zanesljivega očesa. Ponoči se je priplazil tiho, vedno v nevarnosti, v bližino italijanske straže. Treba je bilo delati hitro, storiti nemudoma, kar treba, ker ako kaj zamudi, je po njem. Kakor kadar je lazil za srnami, tako dobro je treba pomeriti in zadeti. In pomeril je in zadel. Osem mož, osem strelcov, vsi streljali so zadeli. Z italijanskega opazovališča ni mogel več nikdo sporočiti sovražnim topničarjem, ko so prinali našim lačnim lovcom jedi in pijače.

Dolina krvi.

Četovodja Franc Sparl od domačega domebranskega pešpolka, doma iz Jarenine, piše dne 11. sept. našemu uredniku:

Sprejmi od sinje Adrije domoljubne pozdrave. Sem sicer na bojnem polju, a vendar med dobrim slovenskim ljudstvom. Ogrožen je vsled bojev ta kraj, spremenjen v dolino krvi, pa kljub temu je še njegov gospodar rod, ki trdno upa, da v tej strašni vojski podeli Bog zmago našemu orožju ter da kaznuje s popolnim porazom verolomnega nasprotnika. Z vsjo ljubeznijo se tukaj postreže vojakom, s čim je le mogoče. Mogočno grme topovi, gre se za rešitev domovine. Bog čuvaj naš rod! Pomagaj nam k zmagi!

Italijanska „hrabrost“.

Korporal Roman Bende, doma iz Studencev pri Mariboru, nam piše dne 16. septembra:

Naj se dotaknem le od daleč poglavja o „hrabrosti“ južnega sovražnika, o čemur imam priliko, se vsak dan prepričati. — Pred kratkim sem bil poslan s častniško patruljo v neposredno bližino sovražnih okopov, da z ekrazim razženemo sovražne varnostne jarke, v katerih čepijo po noči plahi stražarji katerih naloga je, skrbno paziti, da se naše patrulje ne drznejo priti v bližino... Ker pa je v laški armadi tudi na straži dovoljeno brčkane malo zadremati, se šestokrat zgodi, — dosedaj slučajno vedno, — da pridemo neopaženi čisto do sovražnih okopov. Tako tudi zadnjič. Naša patrulja ni bila močna, saj bi bilo brezsmiselno. Ko se približala čelo patrulje (3 možje) 12 mož močni predstraži, zbeži (!) ta hrabra četa berzaljerov za svoje šance. Na to znamenje so se naglo spraznili vsi varnostni jarki. S tem je bilo naše delo silno olajšano. Na povelje našega poročnika vržemo vsi naenkrat ročne granate v sovražne okope. Učinek nepopisen — brez škode smo sprejeli nato 3 sovražne smrdljive bombe. Pri tem nočnem posetu sem si dovolil majhno šalo. Napisal sem laško vojnopoštno dopisnico z naslovom „Bratom na polju sramate.“ V prostoru za odpošiljatelja sem zabilježil ime slavnega laškega narodnega pesnika Danteja. Na prvi strani pa odlomek kitice iz njegove slavne pesnitve „La Divina Comedia“ — če se ne motim iz nadpisa nad vrati pekla: „... Lasciate ogni speranza...!“ („Pustite vsako upanje!“) S to dopisnico, kakor z lepko izdelano vizitko „Hrabri slovenski Stajerci na obisku med 12. uro ponoči do 1/3. ure zjutraj“, sem se splazil do ograje vrta nezvestobe in zaplil oba lista na bodečo žico sovražnih ovir! — Potem smo se vrnili brez vsakih izgub. Nihče ne ve, kak zadovoljiv ponos vlada v srcu vojnika, če je do pičice izpolnil važno povelje.

Z plahim Lahom je delo lahko. Vsi pa, kateri smo že na nešteti patruljah izkušali severnega sovražnika, vemo, da bi v Galiciji pri taki muziki, kot je bila ta, ne ušel ne en mož! Če smo vrgli tega velikana, bomo ukrotili tudi ošabnega bojazljivca! Dopoljubne pozdrave!

Kaj so mislili italijanski oficirji.

Vojni poročevalec berlinskega „Lokalanzeigerja“ je govoril z nekim italijanskim oficirjem, katerega so pred kratkim Avstrijci ujeli. Rekel je med drugim: Kadorna je odličan poznavalec na vojaškem polju. Ne verjamem, da bi kralj dopustil, da pade Kadorna.

V italijanskih oficirskih krogih je opaziti neke vznemirjenosti. Upali so, da se vojna obrne odločilno do septembra, da dotle na kakem mestu predrejo bojno črto. Vedo, da v bližnjem času izostanejo vojna podvzeta na Tirolskem in na Koroškem po večini vsled zime. Ali dovoljuje razmeroma krajša soška fronta uspešnejši razvitek ofenzive, kakor je bilo to doslej, je vprašanje. Mi smo si mislili, da naša artilerija ob Soči izvaja odločitve, kajti nismo si mogli predstavljati, da pripelje Avstro-Ogrska na to fronto povsem nove topove. Mislili smo, da so njeni topovi tekom enoletne vojne obilo trpeli in so izgubili svojo točnost. Tudi se nam je zdelo nemogoče, da bi postirala topove na višinah severnega krila soške fronte. V vsem tem smo se grozno motili...

Neki drugi italijanski ujeti oficir je rekel glede na boje na Tirolskem: „Vaši ljudje stoje gori na svojih mestih še trdnije kakor skale. Mi že vemo, da so naši napadi le dirka na smrt...“

Slavolok za Italijo.

Znani italijanski slikar Aristide Sartorio, ki je prišel kot rezervni poročnik pri Ločniku v avstrijsko ujetništvo, poroča nekemu svojemu prijatelju, kako se mu godi. Ker Italija, po Kadornovih poročilih, vedno zmaga, je napravil Sartorio že načrt za slavolok za vračajoče se zmagovalce. Načrt je pokazal avstrijski vojaški oblasti, ki mu je brez drugega dovolila, da dela lahko še dalje slavoloke za zmagovalce Italijane po Kadornovih poročilih.

Polento jim solimo.

Lovec Fran Bečan nam piše: Sedim v strelnem jarku na kamenu ter se spominjam vseh znancev in prijateljev. Življenje v jarkih je prav zanimivo. Vsi vojaki so dobre volje. Nekateri si pojejo v svojih podzemeljskih „vilah“, eden sedi v jarku ter nekaj premišljuje, eden zopet nekaj piše, drugi gleda, kje bo razpočila leteča granata, zopet drugi malo daje tren si živčiga, zdi se mi, da ima melodijo narodne himne, zden zopet lomi kos komisa itd. Vsi pa imajo eno misel: polentarja uničiti do zadnjega moža. Mi pomagamo Lahom kuhati polento in sicer jim jo solimo s svinčenkami in mešamo z bajonetom ter jim želimo z granatami dober tek.

Kako se rabijo ročne granate.

Boji v strelskih jarkih so nam pokazali, da ni kar z lahka mogoče, pregnati infanterijo samo z infanterijskim ognjem iz dobrih, primerno pripravljanih kritij. V ta namen se morajo rabiti že močnejša sredstva. Če ne zadevajo drug za drugim polni topniški strelji, in sicer granate, v jarke, tako, da končno postojanke zaradi neizmernih izgub ni mogoče dalje držati, se pehota le tedaj umakne, če ji preti nevarnost z boka. Po noči, včasih pa tudi po dnevu, se posrečuje posreči, sovražnika na ta način presenetiti, da se priplazi do njegove postojanke, ga spretno zadene s par ročnih granatami ali bombami in med splošno grozo prepodimo. Ravnanje s temi peklenjskimi stroji in njih metanje seveda ni lahko in enostavno, zato se pa v ta namen izberejo vselej samo najspretnjši vojaki, ki se smrti ne boje, izpušeni minerji, kopači itd. Naši nasprotniki, zlasti Srbi, so se posluževali bomb pri vsaki primerni priliki, in posrečilo se jim je večkrat, da so napravili nered v naših prednjih vrstah. Kmalu pa smo se od sovražnika naučili tega vojnega izkustva tudi mi in rabimo sedaj enako orožje. Naši metalci bomb so bodisi pri napadu ali pri brambi storili že dokaj pravih čudežev junaštva in poguma.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Boj proti Srbom se je zopet pričel. Dne 19. t. m. so naši obstreljevali Smederevo, srbsko trdnjavo ob izlivu Morave v Donavo, potem srbsko prestolnico Beograd ter napadli in uničili srbske postojanke ob izlivu Drine v Savo. S tem je ovrženo mnenje onih, ki so vedno mislili, da obstoji med nami in Srbi skrivno dogovorjeno premirje. Mi smo na podlagi naših poizvedb vedno trdili, da je to nemogoče. Avstrijska armada je prenehala Srbijo napadati, ker je imela drugod dovolj opravila, Srbi pa so bili veseli, da jim damo mir. Med tem je Srbija skrbela, da omaji in odpravi kužne bolezni ter se preskrbi z novim, svežim vojnim gradivom. To se je gotovo sedaj že v precejšnji meri zgodilo in za to imamo pričakovati na srbskem bojišču hudih bojev.

Da smo začeli zopet z vojsko proti Srbiji, je znamenje, da stojimo na italijanskem in ruskem bojišču izborni. Na Ruskem napadamo, proti Italiji se branimo. Kako bomo postopali proti Srbiji? Samoumevno, da bomo napadali, kajti ako bi hoteli še nadalje obrambno postopanje, potem bi ostali mirni, kakor smo bili dosedaj. Začeli smo nanovo vojsko s Srbijo, da dosežemo prav natanko določen vojni cilj. Ta cilj je, da pridemo do Bolgarije in Turčije, da bodo države, ki so v boju druga na drugo navezane, tudi s svojo zemljo mejile druga na drugo. Nov napad na Srbijo ima torej cilj, da si naredimo pot v Bolgarijo.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Ko smo se umaknili iz Galicije na boljše in skrbno pripravljene postojanke ob Strypi, so Rusi nekoliko dni butali v nje z vso srditostjo. Ker so imeli vsled naših napadov v bok strašne izgube in ker ni bilo upati nobenega uspeha, so se zopet umaknili ob Seret. Ista igra se bo menda odigrala tudi na volhynskem bojišču zapadno od trdnjave Rovno. Rusi so navadili z velikimi silami na nas, mi smo se umaknili, vendar tako, da sta zavzeti trdnjavi Luck in Dubno še vedno v naših rokah. Rusi napadajo z vso silo in z velikimi izgubami.

Vsa pozornost pa se obrača sedaj bojem na severnem Ruskem pri mestu Vilna, katero so Nemci že zavzeli. Pri Vilni se bori proti Nemcem središče severne ruske armade. Nemci so se severno in južno od Vilne zajedli tako globoko v rusko fronto, da preti ruskemu središču nevarnost obkoljenja. Rusi se tukaj borijo z obupom, da pridejo ven iz Klešč, katere Nemci seveda vedno bolj stiskajo. Na dveh straneh je zbrano nenapadno veliko artilerije. Borba je velikanska. Že te dni mora pasti odločitev.

Ruska duma (državni zbor) je odgodena. Nekaj bolj odločnih poslancev, ki so si upali povedati ruskim mogotcem resnico, so zaprli; drugi, ki so sposobni, so morali na fronto. Pravijo, da bodo duma razpustili. Potem bodo lahko podkupljivi in slabo izobraženi oficirji ter uradniki delali, kar bodo hoteli.

Krvava bitka pri Dvinsku.

Vojni poročevalec angleškega lista „Times“ poroča dne 18. septembra z bojišča pri mestu Dvinsku o grozovito krvavih bojih, ki se odigrajajo pred mestom. Poročevalec je bil zadnje dni v neposredni bližini bojne črte, kjer kjer divja strašna borba z malimi presledki. Najbližja točka bojne črte je oddaljena od mesta samo 15 kilometrov. Po zapuščenih mestnih ulicah odmeva grom topov. Rusi imajo pred Dvinskom tri črte dvojnih strelskih jarkov. V teh jarkih so Rusi dosedaj še vse silne remške naskoke srečno odbili, dasiravno so Nemci osredotočili na jarke neprestani ogenj svojih težkih topov. Nemci so že večkrat zavzeli prvo črto strelskih jarkov, a Rusi so jih zopet vrgli nazaj. Nemška armada je pred Dvinskom dve do trikrat močnejša kot ruska ter razpolaga z ogromno artilerijsko premočjo. Kljub temu še dosedaj Nemci niso mogli izsiliti odločitve.

Vilna padla.

V soboto, dne 18. septembra se je posrečilo, da so zavezniške čete zavzele močno utrjeno mesto Vilna ob reki Vili (izhodno od trdnjave Kovno). Naskok na Vilno je bil zelo srdit. Rusi so bili presenečeni in so se po kratkem boju umaknili dalje proti izhodu.

Generali Ruskij, Rennenkampf in Kuropatkin.

Ko je car Nikolaj prevzel vrhovno poveljstvo nad rusko armado, so listi namigovali, da car ne bo dejanski vodil ruske armade, ampak da je pravi naslednik Nikolaja Nikolajeviča general Ruskij. Iz Stockholma se sedaj poroča, da je car ukazal, da postane general Ruskij namestni vrhovni poveljnik — podgeneralisimus — in da so mu podrejeni vsi vojskovodje. Zakaj je bil svoj čas Ruskij odstranjen, je zdaj pojasnjeno. Ruskij je prvi svaril velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča pred generalstabinim podpolkovnikom Mjasojedom, češ, da vohuni sovražniku v korist. Veliki knez je pa izjavil, da general Ruskij obrekuje in je izjavil carju, da osebno jamči za Mjasojedova. Ruskij je nato odstopil. Ko se je pozneje izkazalo, da je imel Ruskij prav in je bil Mjasojedov usmrčen, je pozval car Rusija v avdijenco in mu je ob tej priliki naznanil, da hoče sam voditi armado, nakar je Ruskij takoj izjavil, da je carju na razpolago. Ruskij je bil že od začetka vojske velik nasprotnik Nikolajevičevih vojnih načrtov. Vojaški strokovnjaki smatrajo Ruskija kot izvrstnega vojaka in izbornega vojskovodjo. Ruskij je bil poveljnik ruskih čet, ki so se v začetku vojske leta 1914 pri Lvovu navalile na našo armado. Ruskij je bledega obraza, je kratkovidnih očij in izgleda kot kak profesor.

Car je vpoklical v armado tudi generala Rennenkampa, kateri je bil vsled neuspešnih bojev v ozemlju Mazurskih jezer odstavljen. Rennenkampf je imenovan za carjevega vojnega pribojnika in je prideljen glavnemu stanu. Za sedaj ne bo general Rennenkampf prevzel nikakega poveljstva. List „Birševi-

ja Vjedomosti“ pa piše, da bi bilo z ozirom na resnost položaja zelo potrebno, da se naj tudi generala Kuropatkin vpokliče v armadno vodstvo.

Kar nas je Slovencev, ni nobeden brez rožnega venca.

Franc Nerat, ki se v pionirskem oddelku domačega pešpolka bori na severnem bojišču, piše 11. avgusta č. g. župniku Dekortiju na Ljubnem med drugim sledeče:

Naznanjam Vam, da sem sprejel rožni venec, ki ste ga Vi dali mojim staršem. Tudi brat mi je pisal, da ga je sprejel. Za oba Vam najsrčnejša hvala! Ker ga potrebujemo tako kot svoje orožje, zato pa mislim, kar je nas Slovencev, da ni nobeden brez njega. Kadar smo v najhujših vojnih težavah, nam je skrajno nemogoče, ga v rokah držati, a misli imamo pri Njem, ki je nad nami. Včasih bi človek skoro obupal, pa se spomni na Boga in Marijo in lažje prenaša vse težave. Dobro vem in trdno sem prepričan, da sta me varovala pred sovražnikom.

Nahajam se že od 26. vinoteka lanskega leta na severnem bojišču. Priljubljuje se zopet mrzla zima, pa upanje imamo, da bomo do zime gotovi z „moskalom“. Dal Bog!

Kranjske klobase na bojišču.

Svoje življenje na severnem bojišču opisuje kadet cand. iur. Joško Ile, ki je bil med tem ranjen na južnem bojišču, svojemu bratu tako je:

Se vedno zdrav, čil in čvrst. Ruska-Poljska. Živi se kot kje pri nas črna v Otavicih, ravno tako vasico, seveda veliko večjo. Včeraj in predvčerajšnjim smo marširali v dežju po ruskih cestah. Ej, to je trpljenje! Greš po blatu skoro do kolen, pomelkum blatu, da komaj premikaš noge, popolnoma brez vseh misli. Dolgočasnost in samota kraja. Te oropa vseh misli, zdi se mi, kakor bi bil malo kolesce v velikem stroju, ki se premika, ker se vrte druga kolesa — sila, in jaz premikam dalje meni podrejene. In ta ruski dež! Beri Gogojeve „Mrtve duše“ in uživi se v podobe, pa prav živo in občutlivo boš isto kot jaz. Zavil sem se desno v svoj dežni plašč, zavil se tesneje, a ni ga menda plašča, kojega ne bi prodira ta mokrota, mrzla in usiljiva. In ob cesti in na poljih in na brdih, — sploh vse naokoli ruski in naši križi — grobovi padlih. Dobri ljudje so morali biti ti ljudje, ki so zakopavali mrtve. Postavili so jim spomenike, da zna vojak-tovariš, ki gre ob cesti, da počiva tu sotrpin — „memento mori“. Niso jih spravili v skupne grobove, kjer je kdo padel, ondi leži, na goniš pa je križ z napisom: Tu počiva junak infanterist ali karkoli je že. Sedaj, ko to pišem, ležim v senči na vrtu hiše, kjer smo oficirji nastanjeni, 40 korekov proč od tod sta dva taka groba v istem vrtu. Sicer pa, kdo bi razmotrival tako žalobne misli, tudi jih podob je zadosti. Pogledati je treba le na našo družbo. To Ti prepevamo, vriskamo razposajeno kot na svatbi, saj cesar da pol hleba in kar je treba. Uživamo polne vojne pristojbine, to se pravi: dobimo vino, pivo, tobak, — vsak dan 25 cigaret (mem's, dames itd.) — in naša kuhinja! Kupili smo prešiča, jedli pečenko itd. Jaz sem bil ob tej priliki dobil nalogo, napraviti klobase — prave kranjske. Napravil sem tako izvrstne, da jih je vse hvalilo. Vsi so se težili, da so tako hitro pošle; bilo jih je 35. Prvočisto si tu in tam tudi kako gos, kokaš itd., kot prikuho prazeno zelje s krompirjem, paradižj-omako in paprikaš itd., seveda to vse na skupni račun oficirske kuhinje. Sedaj se moraš čuditi, kako dobro dela naš tren.

Se neka posebnost! V večjih krajih je vse polno židov, pravih svetopisemskih — v kaftanih, z bradami. Ti imajo vse, samo pritisniti jih moreš znati. Danes smo bili v kraju, o katerem se je zadnji čas več pisalo. Vse trgovine so bile zaprte; vprašam zakaj in reklo se mi je „šabes“, vse sam žid.

Kot zadnjo novico za danes Vam še javljam, da čakamo zopet, da nas spravijo v vagon. Premestili nas bodo nekam, najbrže proti Italiji, ako ne veste Vi kaj drugega; mi ne vemo tukaj prav nič! Kako gre Tebi? Jaz sedaj tukaj ne znam ne za datum, ne za dneve. Kadar se spravimo pod solar, je ravno tako kot pri ciganih.

Na Balkanu mobilizirajo.

Vse države na Balkanu mobilizirajo. Toda splošno mobilizacijo je dosedaj odredila samo Bolgarija, Grčija in Rumunija le delno. Nobena tajnost ni, da bo Bolgarija udarila proti Srbiji. Za nas bi bilo zanimivo izvedeti, kje bo udarila proti Srbiji, ali na severni ali na južni meji. Zanimivo bi bilo tudi izvedeti, kaj bosta v tem slučaju storili Grčija in Rumunija.

Dosedanji dogodki so pokazali, da je Grčija mnogo tesneje zvezana s Srbijo kakor Rumunija. Pomisliti je tudi treba, da je sedanja Venizelosova vlada prijazna četverosporazumu. Seveda je nasprotno grški kralj in posebno grška generaliteta prijazna nam in Nemčiji. Mogoče je tudi, da se čuti Bolgarija dovolj močna in napade nepričakovano koj Grčijo, ter ji vzame s tem možnost, da bi podpirala Srbijo ali pa četverosporazum ob Dardanelih. Kajti to je gotovo, da bo Grčija, tudi ako se ne udeležijo vojske, na vse moči podpirala Srbijo v boju proti nam in Bolgarom. Grška dosedaj ni hotela Bolgariji čisto nič od Mace-

donije odstopiti ter se je protivila tudi temu, da bi Srbija odstopila oni del Macedonije, ki meji na Grško, Grčija hoče mejiti ob Srbijo.

Rumunija grdo gleda na Bolgarijo, ker si upa rušiti bukareštarški mir, po katerem je tudi Rumunija odvezla, na zahrbtn način lep kos zemlje, Dobručo. Toda ali si bo upala sedaj z orožjem nastopiti proti Bolgariji, je drugo vprašanje. V tem slučaju bi menda mi in Nemčija priskočili Bolgariji proti Rumuniji na pomoč. Zato je prav rekel rumunski politik Filipescu, da se je položaj Rumunije v teku enega leta zelo spremenil, češ: Lani so Avstrijci delali strelske järke in žičnate ovire okoli Budimpešte, letos jih delamo ob ogrsko-rumunski meji.

Sicer pa se še niti Grčija, niti Rumunija ni končno odločila, le Bolgarija ima že strogo začrtno pot.

Rumunska politika.

Bivši rumunski vojni minister Filipescu, ki je mnogo agitiral za to, da bi Rumunska stopila na stran četverozveze, je dopisniku „Adeverula“ na njegovo vprašanje, kak razloček je med položajem v lanskem letu in letos, odgovoril: Lani so delali strelske järke v Budimpešti, letos pa jih delamo mi za obrambo naše dežele v Predealu. — Dne 2. septembra se nam je reklo, da pride ruska armada v 12. dneh čez Karpat. Takrat sem bil jaz prevrzan, zdaj pa ministrski predsednik Bratianu. — In kaj se zgodi sedaj? je vprašal poročevalec. Filipescu je odgovoril: Sedaj moramo čakati, a tako ugodna prilika, kakor smo jo zamudili, ne pride nikoli več.

Kaj pravi berlinski bolgarski poslanik.

„Zeit“ priobčuje razgovor z berlinskim bolgarskim poslanikom, Rizovom, ki je dejal: O vsebini turško-bolgarske pogodbe še ne vem ničesar natančnejšega. Prepričan sem, da bo pogodba obema državama mnogo koristila. Važno je, da so naši odnosi napram Rumuniji in Grški zelo dobri — kakor nekdanji naši napram Italiji — in da se nam teh dveh držav ni bati. Bolgarska vlada zaupa v bodočnost, ves narod stoji za njo.

Balkanske pravljice.

Pod tem naslovom priobčuje „M. N. N.“ po „Corriere della sera“ naslednjo vest nekega atenskega lista: Pogodba med četverozvezo in Rumunijo naj bi na eni strani vezala četverozvezo, da ne bo preje sklenila miru, predno ne bo imela Rumunija Bukovine in Banata s Temešvarom, Rumunija pa bi bila obvezana udariti na Avstrijo, ne skleniti posebnega miru, izročiti Bolgarom Dobručo, oziroma poslati proti Bolgarom, ako bi napadli Srbijo, posebno armado.

Angleška kupila Portugalsko.

Portugalska zbornica in senat sta dovolila 150 milijonov frankov za novo oborožjenje. Angleška je ba- je dala Portugalski 200 milijonov frankov posojila pod pogojem, da se na strani četverosporazuma dejanski udeležijo vojske. Na Azorih in Madejri dobe Angleži trajna opirališča za svoje brodovje. Ustanovi se veliko število tvornic v Lizboni, v Oportu in na imenovanih otokih.

Na Angleškem.

Na Angleškem razburja vprašanje, ali se naj vpelje splošna vojna dolžnost, ljudi vedno bolj. Posebno delavci so proti splošni vojni dolžnosti, ker se bojijo, da bodo morali v vojsko, dočim si bodo meščani znali prislepariti svobodo.

Poštni predpisi.

Na merodajnem mestu smo povprašali, kje bi tičal vzrok, da tolikokrat ne dobijo naslovljene pisma in pošiljatev. Odgovor je bil kratak: ker ljudje še vedno ne upoštevajo poštnih predpisov in se torej tudi njihove pošiljatev ne morejo izvrševati.

Največkrat nimajo pisma naslova odpošiljatelja, ali pa ne dovolj natančnega. Takšnih pismen leži po poštah in cenzurnih uradnih kvadratih. In kdo je temu vzrok? Gotovo ne pošte, ampak vsak sam, ki ne upošteva poštnih predpisov.

Poštnine prosta so samo odprta pisma (seveda tudi vojne dopisnice) na vojne naslove, kakor: na vojaštvo, na vojne pošte, delavcem v vojnih službah, vojakom-bolnikom v bolnišnicah. Vsa ta pisma pa smejo imeti samo pisanje. — Na vse gori omenjene naslove, četudi tedaj vojaške, pa niso poštne proste pošiljatev kot: vzorci, mali cvetki do 35 dg s kakršnokoli vsebino ali blagom, n. pr.: s pisanim papirjem, z dopisnicami, s smodkami, z robei, itd. Koliko je plačati poštnine, se izve na pošti. Vsi takšni mali zaviti ki pa ne smejo imeti nobenega pisanja, pač pa tudi zunaj razviden naslov odpošiljatelja.

Časopisov, kakošnihkoli, kakoršnihkoli, ne sme nihče pošiljati brez dotične znamke in tudi ne nikomur, tedaj tudi vojakom ne, ampak morajo biti vsi frankirani z znamko, kakor je običajno pri križnih

zaviti sploh, po večji ali manjši teži. Časopise pošiljati z znamkami za časopise imajo pravico samo uradništva in zaupništva dotičnih listov in nikar druge osebe. Nadalje je strogo prepovedano, v časopisih pisati, besede in stavke podčrtavati, pozdravljati itd., ker takšne časopise se pošlje nazaj ali pa največkrat tudi v koš. Čudimo se, da proti vsem tem predpisom grešijo velikokrat tudi izobraženi odpošiljatelji, kakor se lahko sodi po pisavi. Skoda je že za znamke, katerih se na ta lahkomišeln način veliko uniči in škoda za čas in trud! Končno pa ima žalost naslovljenec, ki vedno zaman pričakuje pošiljatev od svojcev.

Glede pisanja pism in dopisnic se nadalje opozarja na odlok trgovskega ministrstva, da povzroča uporaba neobičajne pisave in neobičajnega jezika navadno velike zamude; največkrat pa se takšna pisma ne odpošljejo. Prepovedana je tedaj skrivna in dogovorjena pisava, pisava za slepe ali pisava s kislino.

Pošne zavitke (pakete) se lahko pošilja sedaj do preklica na sledeče številke vojnih poštah uradov: 10, 14, 17, 34, 45, 46, 48, 53, 55, 61, 65, 69, 73, 76, 78, 81, 85, 88, 91, 93, 95, 98, 106, 109, 113, 119, 157, 207, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 224, 251, 254, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 317, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 601, 602, 603, 604, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 620, 630. — Paketi se zamorejo oddajati samo v ponedeljek, torek in sredo vsakega tedna. V zavojih pa se ne sme nahajati takšno blago, ki bi se znalo po daljšem ležanju na pošti pokvari. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi se dovlačila je teh pošiljatev k vojnim poštnim uradom zavleklo v sled operacijskih okoliščin.

Razne novice.

Novi lavantinski kanonik. Cesar je č. g. kn. šk. dvornega kaplana dr. Ivana Tomažiča imenoval za kanonika lavantinskega katedralnega kapitelja. Čestitamo!

Duhovniška vest. Č. g. Franc Močnik, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu nastopi dne 1. oktobra kot župnik pri Sv. Štefanu pri Zusmu.

Spremembe pri eo. frančiškanih. Iz Maribora pride o. Fulgencij Trafela v Nazaret, o. Bernardin Mlakar pa v Gorico v Maribor. Za župnika pri Sv. Trojici v Slov. goricah je imenovan o. Nikolaj Meznarič; od Sv. Trojice so prestavljeni v Gorico o. Benvenut Winkler, v Brežice o. Fortunat Goli in o. Dioniz Dušek k Mariji Pomagaj Brežje na Gorenjskem. V Brežice pride o. Krizogon Tisler iz Pazina. K Sv. Trojici v Slov. goricah so prestavljeni: o. Fructuos Frank iz Nazarja, o. Joahim Košenina v Brežje in o. Alojzij Lipej iz Ljubljane. Frančiškani v gimnaziji se prestavi iz Gorice v Kamnik: kot lektorji pridejo tje: o. Eduard Raustehar, o. Hadrijan Kokol, o. Gratus Heric, o. Evstahij Berlec. Bogoslovci 4. letnika pridejo iz Kamnika v Maribor, in sicer: o. Engelbert Klasinc, o. Solan Cimerman, o. Benjamin Petrič in o. Gabriel Planinšek. Vsi ostali letniki frančiškanskega bogoslovja pridejo v Ljubljano.

Novi slovenski vojni kurat. Prekmurski list „Novine“ poročajo, da je soboški kaplan č. g. Jožef Krautz imenovan za vojnega kurata. Č. g. Krautz je že odstopal na odkazano mesto.

Ogrski Slovenci se veselijo slovenskega čtiva. Glasilo ogrskih Slovencev „Novine“ piše: „Jedino veselje slovensko čtivo, esče vogri se za nje potegujejo. „Drugo me nikaj ne veseli, kak to, kda novine pa knjige dobin: pa nej samo meze, liki vse moje slovenske pajdaše pa esče magjare. Tei me tidi sploh spita vto, če že skoro pa dobin Novine, kaj njm e znjih opet morem razpžti, kaj je novoga.“ (Kolenko Stefan z G. Bistrice, domobranec 20-ga pešpolka.) — V istem listu piše Anton Gonza z Gornje Bistrice med drugim: „K meni pride ordinane in mi poda v roke vkup poviti snopek, pogledam i gori odprem, ka ovaram? „Novine“ in „Marijine Listje“ W gori sam skočo od veselja, suze se me pdevale, ino sam si mislo: kak je smileni lübi Jezuš ino bl. Dev. Marija, ka sta prišla pred mene i vošla velko batrivnost; štero tñ gol re morem napisati. Ze 13 mescev trpim ino se matram med tñjinci, ali zdaj pa kak sam veseli, kda preberem te rende, z šterimi se kak z materjem pogovarjam.“

Vsem Slovincem in Slovenkam! Žrebanje velike loterije Slovenske Straže se nepreklicno vrši v torek, dne 26. oktobra t. l. Dober mesec imamo torej samo do žrebanja. Vsi naši darovi naj se zato v tem mesecu z največjo požrtvovalnostjo osredotočijo na to loterijo, ki je namenjena v podporo revnim otrokom, ter vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom. Čim lepši bo uspeh te loterije, več bodo dobili tudi naši slejci. Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Glavni dobiček v vrednosti 5000 K. Srečka samo 1 K. Ali je treba še kaj priporočilnih besedi? Sramota bi bila za Slovence, ako bi sami ne pojmiili velikega pomena in plemenitega namena te loterije. Zato takoj pišite po srečke na loterijo Slovenske Straže v Ljubljano. Zahtevajte povsod takoj srečke Slovenske Straže! Naberite takoj po kronicah med znanci in znankami za srečke in naročite na skupni naslov več srečk skupno. Kdor za dom i-

ma srce — naj ima zanj tudi dejanja. Do dne 26. oktobra delajmo vsi za loterijo Slovenske Straže! Sijajen uspeh loterije Slovenske Straže naj briše narodu solze!

Kadet Jakob Šturm padel. Kadet Šalamun nam piše dne 15. septembra z italijanskega bojišča: Junaško se boreč ob mejniku naše prelepe slovenske domovine, je padel v divjem boju Kadet Jakob Šturm, na čelu svojega voja. Že tretji mesec je rajni kljuboval ob zeleni Soči groznim italijanskim navalom, a sedaj ga je pokosila bridka smrt. Vsi, ki smo ga poznali, obžalujemo njegovo usodo; saj nam je bil v vsakem oziru zvest tovariš in prijatelj. Vrlému junaku bodi slovenska zemljica lahka! — Padli junak je bil doma iz Slovenske Bistrice in je bil edini sin. Njegov brat je padel na severnem bojišču. Jakob Šturm je bil vnet član naše katoliške dijaške organizacije in organizator mariborskega Orla.

Janko Koser. Dne 3. septembra je na severnem bojišču padel pravnik-všokosoolec Janko Koser, poročnik pri oddelku strojnih pušk. Rajni je bil vzor slovenskega katoliškega dijaka in izboren organizator. Rodom je bil iz St. Lovrenca v Slov. goricah iz dobroznane vrle Koserjeve družine. Svetila vrlému junaku večna luč!

Se živi. Kadet A Hrašovec nam piše dne 12. septembra z južnega bojišča: Uljudno Vam naznanjam, da g. praporščak Julij Dernovšek dosedaj še prav veselo živi in pije v strelskih jarkih v huce med nami in da ga — kakor se poroča v „Sl. Gosp.“ od 9. sept. t. l. — nikakor ni zadela granata. Kot njegov osebni prijatelj, ki sem vsak dan večkrat z njim skupaj, Vam dam to na znanje. — (Mi smo do tčno vsep posneli po ljubljanskih listih. Uredništvo.)

Novi narednik. Z južnega bojišča se nam piše dne 13. sept.: Naznanjam Vam, da je naš vrl somišljenik Janez Mikša, doma od Sv. Marka niže Ptujja, dosedaj četovodja pri tretji stotnji 87. pešpolka, imenovan za narednika istotam. Obezem Vam pošljam pozdrave z južnega bojišča! Antoni Veržan, doma iz Dobja pri Planini.

Odlikovani slovenski vojaki. Srečni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil ognjicaar 11. polj. top. p. Avgust Pintar. Zlato hrabrostno svetlinjo so dobili: desetinik 17. pp. Birk Josip, praporščak Tütinger Bruno in streličar Pleil Josip, oba pri 5. drag. p. Srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste so dobili: kadeta Raschke Robert in Suške Henrik, narednik Primesnik Matija in poddesetinik Pirker Ivan, vsi štirje pri 7. pp.; praporščak Kornherr Josip, narednika Lipovž in Zorja Franc, četovodji Bratovič Jurij in Čuk Karel, desetinika Košir Alfred in Martinčič Ivan, poddesetinik Logar Filip in infanterist Alessio Peter, vseh devet pri 97. pp.; desetinika Hafner Anton in Warter Josip, dragonca Puff Alojzij in Vengust Franc, vsi štirje pri 5. drag. p.; desetinik Franc Birk, saperji Gril Josip, Lugarič Franc, Milnerič Josip, Stergar Rok in Vnuk Jurij, vsi pri 3. sap. bat. Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste so dobili: četovodja Gregorat Anton, Meze Anton in Tuta Ivan, desetinika Marzola Franc in razem F., poddesetinik Černe Pavel, infanterista Gomizel Leopold in Pretner Franc, vseh osam pri 97. pp. stražmojster Strauß Matija, titularni stražmojster Kuder-natsch Franc, četovodji Brenko Franc in Morizzi Ivan, desetinika Mlekuš Josip in Weissenbach Simon, patr. vodje Offner Franc, Stronegger Anton in Sauritz Ivan, dragonci Aleš Jernej, Ferlež Mvrčin, Fras Rudolf, Guček Ivan, Hafner Rajmund, Ogrinc Matija in Voglar Ivan, vseh 15 pri 5. drag. p.; četovodja Senta Jakob, predmojstra Ogrizek Albin in Černič Rupert, vsi trije pri 3. polj. havbi. p.; desetinik, tit. narednik Bratuš Vinko, pionirji Klemenčič Anton, Meše Josip, Puher Vinko in Uhl Karol, vsi pri 3. pion. bat.; četovodji Bradaš Milan in Semenik Filip, desetinik Kosmina Filip, poddesetinik Lindner Jakob, saperji Bauer Josip, Beve Viktor, Blazina Josip, Boscarol Anton, Elsnič Ivan, Glavan Anton, Hotko Ferdinand, Kawulog, Kerschbaum Rudolf, Kozele Franc, Lončarič Alojzij, Lauruk, Letič, Meruša Alojzij, Moztetič Anton, Seiler Stefan, Zaccaria Peter, vsi pri 3. sap. bat., lovec 20. lov. bat. Kosmač Avgust. Bronasti hrabrostno svetlinjo je dobil poročnik 47. pp. Bratkovič Ernest, desetinik raz. skl. Polanc Ivan v Bovcu in kadet 20. lov. bat. Vrečko Anton; predmojster Furian Liberij, vojni predmojstri Čelron Franc, Kralj Peter, Petek Jakob, Rakovnc Peter, Repenšek Franc, Rojko Jakob, Slemenik Viktor in Vičič Franc, topničar Rojac Andrej, vsi pri 8. polj. top. p. Poveljsvo jugozahodne fronte je podelilo srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste rez. naredniku kadetaspirantu 87. pp. Matija Zdravec. Bronasto hrabrostno svetlinjo pa lovec Ignacu Jarem, Ivanu Kočevar, Francu Naglič in Miroslavu Prinčič, vsi štirje pri 7. lov. bat.

Dragonci se priporočajo za šopke. Dragonci Franc Smerkež z Bizeliskega nam piše: Sprjmite najlepše pozdrave z južnega bojišča in zahvalo slovenskih dragoncev za tedenskega obiskovalca „Slov. Gospodarja“, kojega prejemam redno vsak teden. Godi se nam dobro ter komaj čakam, da udarimo po izdajalski butici, ki se je predržnila, siliti v naše slovensko ozemlje. Naročite pa slovenskim dekletom, da nam pripravijo šopke, kadar se povrnemo kot zmagovalci! Zato se posebno priporočamo slovenski fantje-dragonci! Mnogo pozdravov!

Zopetno prebiranje črnovojnikov. Odredilo se je zopetno prebiranje črnovojniških zavezancev, rojenih v letih 1873 do vstevšega leta 1877, kakor tudi letnikov 1891, 1895 in 1896. Vsi moški teh letnikov se

morajo te dni zglasiti pri občini. Prebiranje se bo vršilo od 11. oktobra do 6. novembra 1915. Vpoklicani pa bodo pod orožje okoli 15. novembra.

Vpoklicanje 42—50letnih črnovojnikov. Poslanec dr. Korošec, ki je tozadevno govoril na merodajnih mestih, nam piše: Ker bodo nanovo prebrani črnovojniki — kojih prebiranje se vrši od 11. okt. do 6. nov. — prej vpoklicani, kakor 42—50letni črnovojniki in ker je to vpoklicanje že določeno za 15. nov., za to je gotovo, da 42—50letni črnovojniki vsaj pred decembrom ne bodo vpoklicani. Tačas pa bodo starejši letniki (recimo 46—50letni) prej vpoklicani, da se jih bo izobrazilo za službe v zaledju, koje bodo prevzeli od mlajših že službujočih vojakov.

Vojaški dopusti za vojake na bojišču. Vrhovno armadno poveljstvo dovoljuje vojakom, ki se že od začetka vojske nahajajo na bojišču, 14dnevni dopust za odpočivanje v domovino. Vojaštvo pa dobi le takrat dopust, ko se vrne iz bojne črte za rezervo v zaledje, da si izpočije.

Važno glede zavarovanja. Prijatelj našega lista nam poroča: Ker so se stavbene potrebe izredno podražile ter so dežavske moči več kot za polovico dražje, kot pred kakimi desetimi leti, bi bilo dobro, ako se ljudem priporoča, da dajo svoja poslopja zavarovati za nekoliko višje svote, kajti za 500, 1000, ali 2000 K, kakor so navadno hiše zavarovane, se novo poslopje nikakor ne da postaviti. Višji zavarovalni prispevki pa so razmeroma majhni, v primeru s škodo, ki jo vsled nizkoga zavarovanja trpi posestnik, če mu hiša pogori. Dobro bi tudi bilo, ako bi vlada pritiskala na zavarovalne družbe, da bi iste pri cenitvi škode upoštevale sedanje dragotno in bi nastavile najvišje postavke.

Kako je s perocidom? Iz Ljutomerja se nam poroča: Letos sem prvokrat škropil s perocidom, a tudi zadikrat. Rajje pustim, da se peronospora mirno širi, nego, da bi se s perocidom zaman trudil. Pomaga itak nič. Škropil in ravnal sem s perocidom natanko tako, kakor je g. Kosi nasvetoval, a imam sedaj popolnoma suh vinograd. Grozdje je sicer ostalo, a je še večinoma trdo. Vlada, poskrbi za galico! — **Makole:** Žalostno je videti, kako umirajo sedaj tisti vinogradi, kateri so bili s perocidom škropljeni; rjavijo in sušijo se, da jih lahko eno uro daleč poznaš. Grozdje odpada in se suši. Nasrečni menda niso samo letos, mogoče je, da bomo to še drugo leto občutili, ker rozgi so zeleni, listje je odpadlo in trsje ne bo dozorelo. Bati se je, da pride šana in pomori nezrelo trsje. Oh, koliko se je zgodilo ubogim kmetom škode, kateri so škropili s perocidom. Kako so pa tisti vinogradi lepi in zeleni, kateri so bili z galico škropljeni. Razlika je kakor noč in dan. Bog varuj, več kaj takega ubogim kmetom svetovati. — **List „Kmetovalec“** piše: O učinku perocida dobivamo zelo različne sodbje, nekateri se namreč prav pohvalijo, dočim drugi tožijo, da ni bil dober. Na vsak način je letošnje deževno vreme veliko krivo, kajti tudi tamkaj, kjer so škropili z modro galico, je vendarle peronospora kolikortoliko močno nastopala. Slabši učinek perocida je pa tudi pripisovati napačnemu ravnanju z njim, in kakor vse kaže, je v naših podnebnih razmerah vzeti močnejšo raztopino perocida, kakor se je to tudi priporočalo. Na vsak način ima modra galica prednost pred perocidom. Če se listje na trta suši, in grozdje v razvoju zaostaja, je seveda vzrok peronospora, ki je perocid ni dovolj zatrl.

Vinske cene na Štajerskem. Kakor izvemo, ponujajo mariborski vinski trgovci že sedaj za vinski most 20 vinarjev nad stopnjo sladkorja, nekateri pa celo 4 vinarje za stopnjo. Če računamo, da bo po srednjih legah imel letošnji most 16 stopinj sladkorja, bo po slednjem računu (4 v za stopnjo) znašala cena za liter mošta, pridelanega v srednjih legah, 64 vinarjev. Opozarjamo vinogradnike, da se ne prenaaglijo s prodajo mošta. Po sodbi izkušenih vinogradnikov znaša vrednost letošnjega vina z ozirom na drage delavske moči in izredno velike druge izdatke, n. pr. za galico, najmanj s sedem vinarjev za stopnjo sladkorja, t. j. za most z 16 = 1 K 12 v. Vinogradniki, nabavite si moštne tehnike in si mošt doma s izhtajte ter ga tako prodajte! Naj pride vinočrtec na dom, ker če se tehta mošt po vožnji v mesto, se navadno močno „stere“ in zgubi več stopinj sladkorja. — Na Ogrskem plačujejo letošnji most po 80 v do 1 K 20 v liter.

Cene dalmatinskemu grozdju in vinu. Iz Šibenika v Dalmaciji se poroča, da stane grozdje v podrobnih trgovini 1 K 20 v do 1 K 60 v 1 kg, v veletrgovini pa 80 vinarjev do 1 K. Vinski most velja v Dalmaciji že „od preša“ 1 K 8 v do 1 K 40 v liter. Prejšnje leto so ga vinočrteci in gostilničarji plačevali po 40 do 50 v liter.

Grozdne pečke za olje. Poroča se nam, da so grozdne pečke pripravne za izdelavo namiznega olja. Pečke se morajo z rešetom ločiti od tropin in dobro posušiti. Paziti se mora, da ne splesnijo. Na Spodnj. Štajerskem se je baje že več mlinarjev izjavilo, da so pripravljene izdelovati olje iz grozdnih pečk. Danes, v četrtek, dne 23. septembra, se bo vršilo na Dunaju pri poljedelskem ministrstvu posvetovanje vinogradnih strokovnjakov, kako bi se pečke najbolje izrabile. Ko dobimo podrobne podatke, bomo poročali. Priporočamo pa že sedaj, da se po naših vinograd-

nih krajih pečke skrbno spravljajo, da si tako pridobi naše ljudstvo dobrega namiznega olja.

Varstvo poljskih pridelkov in gozdov. Justično ministrstvo je zaukazalo, da se strogo nastopa proti tatvinam na polju in v gozdih.

Tržne cene v Gradcu. Debeli voli 248 do 256 K, srednje debeli 228 do 240 K, suhi 208 do 220 K; debele krave 212 do 250 K, srednje debele 160 do 208 K, suhe 130 do 152 K; bik 161 do 252 K, mlada živina 188 do 240 K; teleta 320 do 330 K, izjemoma 336 do 340 K; mlade svinje 450 do 460 K, debele svinje 420 do 430 K, srednje debele 410 do 420 K, mesne svinje 440 do 450 K; ovce 260 do 280 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teleh, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 10 do 11.50 K, kisló 9.50 do 11.—, slama 7.— do 8.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 33, oroso 50 K, oves 27.30 K, ajda 50 K, fižol 96 do 120 K, grahica 100 do 160 K, leča 120 K, proso 130 do 146 K, pšenični zdrob 76 K, koruzni zdrob 82 do 110 K, ržena moka 47 K, pšenična moka št. 0 76 do 80 K, št. 4 65 do 70 K, št. 6 (črna) 47 do 58 K (100 kg). Jajca komad 14 do 15 v, krompir 16 do 18 v 1 kg, mleko 28 do 34 v liter. — Cena živini, posebno kravam, bikom in svinjam je zopet pskočila.

Promet s koruzo in krmljenje z ovsem. Cesarska namestnica nam naznaja: Med prebivalstvom je razširjeno mnenje, da sme kmečki posestnik popolnoma prosto razpolagati z novimi koruznimi pridelki. To naziranje je napačno. Po cesarski naredbi z dne 21. junija 1915 so se vse zaloge žita vseh vrst in sicer: pšenica, pira, rž, ječmen, oves, koruza in ajda zaplenile na korist države. Določila te cesarske naredbe so že popolnoma v veljavi. Z ministrsko odredbo z dne 21. julija se je kmetovalcem samo dovolilo, da smejo lastno pridelano koruzo uporabljati za krmljenje živine. Razven tega dovoljuje ovrnjena cesarska naredba, da sme poljedelec kakor druge vrste žita tako tudi koruzo uporabiti za lastno prehranjenje in oskrbo članov svojega gospodarstva in sicer po meri, ki je določena po uradni določili o uporabi moke in žita. Nasproti temu je vsako drugo razpolaganje čez koruzo, ki jo je poljedelec sam pridelal, posebno pa prodaja in vsaki izmenjava postavno prepovedana in kaznjiva. Koruzo se sme prodajati samo pooblaščenemu vojno-žitno-prometnega zavoda, kateri se izkažejo za uradno poverjenimi izkaznicami. Poleg tega se še omenja, da se sme oves pokladati samo konjem in sicer vsak dan le 1 kg za 1 konja. Vsako krmljenje ovsu drugi živini je nedopustno in se bo z ozirom na omejene zaloge ovsu najstrožje kaznovalo.

Izdeluje več bučnega olja. Koz'ra s'ca podružnica kmetijske družbe je sprožila sledečo dobro misel, ko'e udeleževanje se ne more dovolj tople pripočati vsem kmetovalcem. Razven živil se je v zadnjem času jako polražilo tudi namiznega olja. Ker ni izključeno, da ne bomo mogli dobiti namiznega olja tudi ne za drag denar, bilo bi potrebno, da že sedaj mislimo na nadomestilo. Opozarjamo torej na bučno olje, ki je okusno in tudi izdat o. Dastavno je to olje že sedaj pri gospodinjah jako priljubljeno in se dobro plačuje. Vendar večina kmetovalcev ne uporablja košče, oziroma jedere za izdelovanje olja, ampak košče pokrmi živini, kar je treba gotovo jako obžalovati. Na topleje torej priporočamo ravno letos uporabo bučnih jedere za izdelovanje priključnega bučnega olja. Za krmljenje nam še itak pridejo prav pogache ali prge. Tudi izalovanje orehovega in makovega olja bi se naj jemalo v poštev.

Vrvice iz papirja. Tudi znamenje časa! Tenke vrvice so čimdalje dražje. Novodobna tehnika pozikša tudi izdelovanje vrvice prilagoditi sedanjim vojni dobim, kar se ji je tudi posrečilo. V mnogih dunajskih prodajalnicah rabijo za zavoje najnovejše „vojne vrvice“, izdelane iz sukanega papirja. Torej tudi vrvice imajo iz papirja.

Olajšave pri plačevanju davkov. Pri pobiranju davkov in drugih javnih plačil je bilo treba vsled vojnih davkov raznih odredb. Tako je bilo treba ustaviti davčno eksekucijo, kjer so bili gospodarji poklicani v vojno službovanje in se nahajajo isti v tiski. Pod gotovimi pogoji se dajo olajšave glede dohodninskega, pridobinskega davka in davka na poslopja. Toda ne le naravnost vpoklicanim, temveč tudi onim, ki so vsled mobilizacije prišli v tisko, se je dovolila obzirnost. Finančno ministrstvo je naročilo podrejenim gosposkam, da s takimi osebami na podlagi dejanskih razmer ravna po posebno obzirno.

Državni žrebi za poljska dela. Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da se večje število vročerkovnih državnih žrebov odda zanesljivim kmečkim posestnikom za poljska dela. Žrebec se daje na podlagi oddajne pogodbe in se morajo šest tednov predno se začne čas pripuščanja, zopet oddati vojaški upravi. Prošnje se naj vlagajo na c. kr. ljetijsko družbo. Pri vlogah naj se priložijo sklicujoče na odlok poljedelskega ministrstva z dne 30. aprila 1915, št. 37802.

Slinovka. V nekaterih ččinah na Spod. Štajerskem se je zvrnil čas počivanja kugečnikov. Zoper to nevarno bolezen se priporoča sledeče: Vzame se laveno olje in se segreje; potem se primeša ravno toliko medu, kakor olja. Ko se to shladi, se namaže z njim v gobcu okrog jezika najmanj dvakrat na dan. To se stori najlažje, če se kuhališča ovije s platneno cunjjo in se pomoči v laveno olje in se tako namaže. — Za parklje se vzame četrt litra vode in tri četrt litra jesika in naj se pridene ena pest soli. S tem naj se mažejo parklji in roge do kolena najmanj dvakrat na dan. Paziti pa se mora, da se kuga ne prenese. Radi tega si mora dotični, ki je mazal gobec in parklje, roke skrbno umiti. — O času bolezni naj se krmi živini seno na kratko zvezano in kuhano repa. Pokazalo se je, da zanesljivo pomaga.

Tretje avstrijsko vojno posojilo. Avstrijska vlada namerava razpisati tretje vojno posojilo. — Tudi na Ogrskem se razpise ena vojno posojilo.

Dva cesarja botra. Slikarju Petersu v kraju Svesty v Prusiji se je rodil sedmi sin. Zato sta na prošena cesar Franc Jožef in cesar Viljem. Oba sta se izjavila, da razgledita prošnji. Srečni oče je Avstrijec in se nahaja na bojišču.

V Karlovcu na Hrvaškem je umrl vojak spodnještajerskega pešpolka Josip Šnajder, doma iz Brebrovnika v ormoškem okraju.

Koliko mesa porabi francoska divizija? „Tems poroča z ozirom na to vprašanje: Za divizijo, ki je bil v koju, izkazuje račun, da je od 6. avgusta 1914 do 6. avgusta 1915 porabila 3.000.781 kilogramov mesa vseh vrst, ki so veljali 4.970.956 frankov. Odšteti h je 20.661 kilogramov, ker ti niso bili porabni. Zaklanih je bilo 19.555 glav živine. Za kože se je dobilo 213.668 frankov.

Po kolikem oddanem strelu postane top neraben. Tekom sedanje svetovne vojske se je dognalo, da postane lahak poljski top se le po oddanem 6000 strelu neraben. Čim težji so topovi, tem hitreje postanejo nerabni. Težki trdnjavski topovi postanejo že po oddanem 100 strelu za nadaljno streljanje nerabni. Novi velikanski angleški ladijski topovi kalibra 38 centimetrov postanejo nerabni že po oddanem 80 strelu.

Najstarejši vojak. V mestu Thale na Nemskem služi kot prostovoljec 87letni sanitetni nadzornik Engel. Mož se je udeležil vojske l. 1870.

88 avstrijskih ujetnikov pobegnilo iz Taškenta. Posrečilo se je 88 avstrijskim vojnim ujetnikom pobegniti iz ruskega ujetništva iz Taškenta v perzijsko glavno mesto Teheran. Med njimi se tudi nahaja eden stotnik in eden zdravnik. Ubegli so nastanjeni v avstrijskem konzulatu v Teheranu.

Velikanski gozdovi v Sibiriji v plamenu. Pri Tomsku v Sibiriji se nahajajo tamošnji velikanski gozdovi že več dni v plamenu. Vsa dosežanja gasilcev, ki so bili vpoklicani pod orožje, povzročilo, da ne morejo udeležiti velikanskih gozdnih požarov. Povzročena škoda znaša na milijone.

Najstarejša žena na svetu umrla. Dne 19. avgusta t. l. je umrla v Picrkovu na Rusko-Poljskem najstarejša žena na celnem svetu, Fajga Kržak, v starosti 120 let. Kržak je bila notri do zadnjega časa zdrava in čila. Rojena je bila leta 1795 in zapušča 148 potomcev.

119-leten mož. Iz Norvegije, te dežele stoletnih, poročajo o nekem še živečem možu, ki je dosegel lepo starost 119 let in velja kot najstarejši mož Norvegije. Ta mož je ribič Abel Eliasson. Rodil se je leta 1796. Bil je trikrat poročen. V tretji je stopil pred oltar v starosti 96 let. Je še svez in zdrav in šele malo let sem mu treba pri črtanju nocošnikov. Živel je pod vlado devetih norveških kraljev.

Lov na belega medveda v Budimpešti. Ravnateljstvo zverinjaka v Budimpešti je obsidilo na smrt velikega belega medveda Bosko, ki se nahaja v zverinjaku, ker je prehrana tega medveda združena s prevelikimi stroški, kajti živi se le samo od ribjega olja. Ravnateljstvo je razpisalo na dražbi lov na medveda. Le tisti lovec, ki bo ponudil največjo svoto, bo smel ustreliti belega medveda. Za plačilo in za spomin bo pa dobil belo medvedovo kožo ustreljenega medveda.

Poglavar ogrskih eiganov umrl. V Hrbolju na Nižje-Avstrijskem je umrl poglavar ogrskih eiganov, eigan Karol Fröhlich v starosti 60 let. Pogreba se je udeležilo na tisoče eiganov, ki so metali v grob umrlemu poglavarju razne novce iz bakra, nikla in srebra.

Izumitelj nahrbtnika umrl. Izumitelj nahrbtnika, ki je prišel zlasti v sedanjih vojski do velike veljave, tovarnar Adolf Hofmann v Zgorelicah na Pruskem Poljskem, je umrl v ponedeljek, dne 6. t. m.

Dopisi.

Maribor. Na južnem bojišču je padel začetkom avgusta Franc Koehek iz Krčevine, predsednik fantovske Marijine družbe v župniji Matere Milosti. Bil je vzoren mladenič. Vse ga je rado imelo. Vrlji junak, počivaj sladko v slovenski zemlji!

Maribor. V tukajšnjem frančiškanskem samostanu so sedaj namesto ranjencev, kateri so odšli, nastanjeni lahko oboleli vojaki tukajšnje garnizije.

Maribor. V Mariboru se je pojavilo veliko pomanjkanje koruzne moke. Trgovci pravijo, da je stara koruza popolnoma pošla. Tudi petroleja zelo primanjkuje.

Maribor. V noči od 19. do 20. septembra je pred delavnico tukajšnjega kamnoseka stal na straži vojak, ki je stražil železniški progo. V hipu mu je priletel v glavo kamen in vojak je oddal strel v smeri, iz katere je priletel kamen. Ker je bilo temno, ni sicer zadela krogla storilec, pač pa je predrh skozi okno v stanovanje nadrevidenta južne železnice Wagnerja, je odletela od podvoja in se zarila v neposredni bližini Wagnerja v tla. Komaj las je manjkalo, da krogla ni zadela revčehita. Zadevo preiskuje oblast.

Lajtersperg-Krčevina. Vpisovanje učencev na tukajšnji slovenski ljudski šoli se bo vršilo v ponedeljek, dne 27. sept., od 8. do 12. ure popoldne. Učenci, ki vstopijo nanovo, morajo priti v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov. Pri vpisovanju učencev se zahteva krstni list in zadnje šolsko spričevalo. — Stariši, dajte svoje otroke v slovensko šolo. Le na podlagi materinega jezika se otrok resnično izobrazí in priuči tudi drugih jezikov.

St. Peter pri Mariboru. Prav poročito pišejo naši vojak; med njimi nam poročajo nekateri prav lepe in zanimive reči. O nekaterih zopet nimamo nobenega glasu, drugi pa so že zmirlj zdravi in veseli. Čeravno so že v ognju celo leto ali po leta. Nekateri je bolezen potrla in spravila v bolnice, odkoder pa si želijo tretjikrat na bojišče. Eden izmed teh bolanih

* **Ljutomer.** Dne 17. septembra je umrla v rač-gonski bolnišnici po dolgi in mučni bolezni tržanka

* **Krompir in fižol.** Ministrstvo je izdalo te dni dve novi odredbi: Prva čločuje najvišje cene za krompir, druga pa naznanja, da se bo fižol in vse strošice v bližnjem času prevzelo po vojno-žitno-prometnem zavodu. Najvišje cene za krompir stopijo v veljavo s 1. oktobrom in znašajo za jedilni krompir meseca oktobra in novembra 8 K za 100 kg, za krmlilni krompir pa v isti dobi 7 K. Od novembra do maja pa se cena zviša na 10 in 11 K. V veletrgovini se smejo te cene zvišati za 40 v in pri drobni prodaji za 40% nad najvišjo ceno, ki jo ima določena veletrgovina.

Ob Savi in spodnji Držini artilerijski boji in manjše praske. Na mestih Požarevac in Veliko Građište so naši metalni bombe.

Prav dobro pomagalo!
F. PRULL,
mestna lekarna pri c. kr. orlu
Maribor, Glavni trg šte. 15 462

Svarilo!

Koder se
prodajajo ponaredbe,
naročite pristni



naravnost od izdelovalnice
pod naslovom:
Rastlinska destilacija
„FLORIAN“
v Ljubljani.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega Ruščega križa

1 srečko ogrskega Ruščega križa

1 srečko budimpeštanske bazilike

1 dobitni list 3%, senlj. srečk iz l. 1880

1 dobitni list 4%, ogrske hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok
za vseh pet
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron

12 zrebanih vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turske
srečke v znesku do

4000 frankev popolnoma zastonj.

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vo-
sek in suhe gobe.

Ivan Ravnika, Celje,
veletrgovina.



Krajni šolaki svet in šolsko
vodstvo pri Sv. Barbari v
Slov. goricah

naznanja tužnim srcem, da je visoko
čislani zdravnik, veleposestnik itd. gosp.

Feliks Ferk,

nad 30 let šolski egleđa, prominul v
sredo zjutraj ob 6. uri dne 15. kimovca
t. l. po tridnevni želodčni bolezni.

Blag mu spomin!

Krajni šolski svet pri Sv. Bar-
bari pod Mariborom.

Načelnik:

Franc Schifko.

Šolski voditelj:

Franc Kranjc.

Tvrda**Milan Hočevar Celje**

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljiva
kaljiva semena za polje in vrte po solidni ceni.

Posebno priporočam od predenča očiščeno:

Domače ali konjsko deteljno seme, potem
Lucerner ali nemška,
Iskarnat za enkrat kositi,
Esparset, takovana večna detelja,
Travnine seme za mokre in suhe travnike,
Korenjevo seme,
Runkelnovo repo, rudoče dolgočvate, rumeno-
dolgo in okroglovate,
Svinjsko salato.

Vseh vrst semen za vrte, skor tudi rajsko in žveplo
za vinograde.

Obilnega obiska pričakuje bilicim
z velepospeševanjem

Tvrda M. Hočevar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve
trgovina živilskega blaga.

Vrtnar

ledlčen, starejši in trezni za drevored in ze-
lejadni vrt se išče blizu Ormoža. Vpraša se pri dr.
Karl Rimtelen, advekat Gradec, Schmiedgasse 31.

**Orehova in jesenova
debla (hlode),**

kupuje za najboljše cene, istotako tudi **drva**
za kurjavo vsako množino. Ponudbe pod
„Militärlieferung gegen Kassa 141“ na anončno
pisarno Kienreich, Gradec.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.**Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru****Hranilne vloge**

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti tiskosredni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu
1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekrhalo.
Za nalaganje po polti se pošilja hranilne položnice (97.978) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le ostan in ostan: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročilo po
5 1/2%, in na ostan kredit po 6%. Nadalje izposreduje na zahtevo vrednostnih papirjev. Dolgeve pri drugih denarnih navodih
prevzame posojilnica v svoje lasti proti povratni gotovih sredstvih, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje na vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le knjižko.

Uradne ure

se vsako urodo in četrti od 8. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izjemni praznike. V uradnih urah se sprejemajo
in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prešnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

ed dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo
vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.
Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.